

บทที่ 2

ภาพรวมและสภาพทั่วไปของหมู่บ้านห้วยทรายทอง

หมู่บ้านห้วยทรายทอง อยู่ห่างจากถนนลาดยางสายหลัก พิษณุโลก – หล่มสัก ประมาณ 10 กิโลเมตร ถนนเข้าหมู่บ้านเป็นถนนสายย่อยทำด้วยลูกรังแดง สองฝั่งทางจะมีทิวเขาสลับที่ลาดเนินเขา เป็นเขาหัวโล้นที่ทางการยอมให้เป็นที่ทำกินของชาวเขา ด้วยความสูงของพื้นที่ในช่วงฤดูหนาวจึงทำให้เป็นพื้นที่อันหนาวเหน็บ อุณหภูมิอยู่ระหว่าง 4 – 12 องศาในช่วงก่อนพระอาทิตย์ขึ้น ผู้ที่อาศัยอยู่บ้านห้วยทรายทองเป็นชาวไทยภูเขาเผ่าม้ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นม้งขาว (ม้งด้าว) และมีม้งลาย (ม้งจ้าว) รวมอยู่ด้วยประมาณ 1-2 ครอบครัวเท่านั้น ส่วนใหญ่พวกเขาจะมีบรรพบุรุษอพยพมาจากประเทศจีน มีประเพณีเฉพาะของชนเผ่า เป็นวัฒนธรรมย่อย (Subculture) นอกเหนือจากวัฒนธรรมไทยกลางที่ยึดถือปฏิบัติ

ข้อมูลพื้นฐาน

บ้านห้วยทรายทอง เป็นหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง ตั้งอยู่ในเขตตำบลห้วยแก้ว อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2506 ผู้ใหญ่บ้านคนแรกชื่อ นายทอง แซ่ลี หมู่บ้านห้วยทรายทองมีจำนวนพื้นที่ ประมาณ 7,000 ไร่ แบ่งเป็นป่าชุมชน 1,000 ไร่ อ่างเก็บน้ำ 500 ไร่ ที่อยู่อาศัย 500 ไร่ พื้นที่ทำการเกษตร 4,000 ไร่ พื้นที่เลี้ยงสัตว์ 1,000 ไร่ ปัจจุบันชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม พืชที่ประชาชนในพื้นที่นิยมปลูก ได้แก่ ขิง ผักกะหล่ำปลี และปลูกข้าวไร่ ไร่บริเวณในครัวเรือน มีการเลี้ยงวัวเป็นอาชีพเสริม ชาวบ้านร้อยละ 60 นับถือศาสนาคริสต์ นอกจากนี้นับถือศาสนาพุทธ (แผนพัฒนาชุมชน หมู่บ้านห้วยทรายทอง ปี 2552)

สภาพทั่วไปทางภูมิศาสตร์

ที่ตั้งหมู่บ้านห้วยทรายทองอยู่ในเขตตำบลห้วยแก้ว อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก มีอาณาเขตติดต่อกับทิศเหนือติดป่าอุทยานภูหินร่องกล้า ทิศใต้ติดต่อกับตำบลเข็กน้อย ทิศตะวันออกติดต่อกับหมู่บ้านห้วยน้ำขาว ตำบลเข็กน้อย ทิศตะวันตกติดต่อกับ หมู่บ้านลาดคือ มีพื้นที่รับผิดชอบ ประมาณ 7,000 ไร่ ลักษณะภูมิประเทศเป็นเนินเขาลาดชัน เป็นดินทราย ส่วนมาก มีอากาศหนาวเย็น เหมาะแก่การปลูกพืชเมืองหนาว และมีต้นไผ่ช่อไปเป็นต้นไผ่ที่หายาก จะมีขึ้นบริเวณป่าของหมู่บ้าน

อาณาเขตของหมู่บ้าน

ทิศเหนือ	ติดต่อกับบ้านลาดคือ ตำบลห้วยแก้ว อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก
ทิศใต้	ติดต่อกับอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับบ้านห้วยน้ำขาว ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับบ้านเข็กกลาง ตำบลบ้านแยง อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

สภาพทางการเมืองการปกครอง

หมู่บ้านห้วยทรายทองมีจำนวนประชากรมีทั้งหมด 1,335 คน ประกอบด้วย ผู้ชาย จำนวน 665 คน ผู้หญิงจำนวน 670 คน นับเป็นหลังคาเรือนได้ 195 หลังคาเรือน มีสถานที่ราชการตั้งอยู่ในหมู่บ้าน คือ โรงเรียนบ้านห้วยทรายทอง, สถานีอนามัยบ้านห้วยทรายทอง, ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพ, ศูนย์เด็กเล็ก

โครงสร้างองค์กรชุมชน

1. กลุ่มผู้นำชุมชน

1.1 นายธวัชชัย แซ่ลี	ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน
1.2 นายก๊วะ แซ่ลี	ตำแหน่ง	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
1.3 นายชนะ แซ่หลี	ตำแหน่ง	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
1.4 นายทวี แซ่ลี	ตำแหน่ง	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
1.5 นายสมชาย ศักดิ์เจริญชัยกุล	ตำแหน่ง	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ว
1.6 นายสุวิวัฒน์ แซ่ลี	ตำแหน่ง	สมาชิก อบต.
1.7 นายเบี้ยจ๊ะ แซ่หว่า	ตำแหน่ง	สมาชิก อบต.

2. กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

3. กลุ่มกองทุนเงินล้าน

4. กลุ่มฌาปนกิจประจำแซ่

5. กลุ่มแม่บ้าน

6. กลุ่มแก้ไขปัญหาความยากจน (กขคจ.)

ด้านการศึกษา

1. มีโรงเรียนบ้านห้วยทรายทองตั้งอยู่ในหมู่บ้าน เปิดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาล 1 ถึง ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีนักเรียนจำนวน 200 คน ชาย 115 คน หญิง 85 คน (ข้อมูลโรงเรียน ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2552) จำนวนครู 14 คน มีอัตราส่วน ครู : นักเรียน 1 : 14
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 แห่ง ที่ได้รับการดูแลจากองค์การบริหารส่วนตำบล มีนักเรียนจำนวน 29 คน มีครูจำนวน 2 คน (ข้อมูล ปีการศึกษา 2552)

ด้านเศรษฐกิจ

1. ประชากรทุกหลังคาเรือนมีที่ดินทำกินเป็นของตนเองทุกครัวเรือน กล่าวถึงการมีสิทธิครอบครองที่ดินแต่ไม่มีเอกสารสิทธิ์
2. พื้นที่ทำการเกษตร ทั้งหมด 4,000 ไร่ ส่วนใหญ่ใช้ปลูก กล้วย, ฝรั่ง, ข้าวไร่ และเลี้ยงสัตว์

ด้านการคมนาคม

- ถนนเข้าหมู่บ้านห้วยทรายทอง ระยะทาง 7,892 เมตร เป็นถนนดิน 7,192 เมตร ตรงปากทางเข้าหมู่บ้านห้วยทรายทองถนนคอนกรีต 700 เมตร
- ถนนภายในหมู่บ้านห้วยทรายทอง รวมระยะทาง 2,500 เมตร เป็นถนนดิน 2,000 เมตร เป็นถนนคอนกรีต 500 เมตร
- ถนนไปไร่เนา 6,000 เมตร ชาวบ้านร่วมกันสร้างเอง

ด้านศาสนา

เดิมชาวเขาเผ่าม้งบ้านห้วยทรายทองนับถือผี สิ่งศักดิ์สิทธิ์ผีบรรพบุรุษมีพิธีกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการเช่นสรวงสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ แต่ในปัจจุบันศาสนาคริสต์ได้เข้ามาเผยแพร่ในหมู่บ้านห้วยทรายทองปี พ.ศ. 2526 และเริ่มมีการสร้างโบสถ์คริสต์ปี พ.ศ.2527 ปัจจุบันมีสมาชิกของคริสตจักรบ้านห้วยทรายทอง 750 คน คิดเป็นร้อยละ 56.17 ของประชากรทั้งหมดในหมู่บ้าน และในวันสำคัญของทางศาสนาจะมีผู้เข้าร่วมประกอบพิธีกรรมทางศาสนาประมาณ 500 คน คิดเป็นร้อยละ 37.45 ของประชากรทั้งหมดของหมู่บ้าน (คริสตจักรบ้านห้วยทรายทอง ปี2552) กิจกรรมส่วนใหญ่ของศาสนาคริสต์ได้เข้ามาช่วยเหลือชาวบ้านเรื่อง การสอนศาสนา การบริจาคข้าวของเครื่องใช้และการจัดกิจกรรม ต่าง ๆ ทางศาสนา และรับอุปการะด้านการเรียนของนักเรียน โดยส่ง

นักเรียนไปศึกษาที่โรงเรียนทางศาสนา ชาวเมืองบ้านห้วยทรายทอง ตามทะเบียนบ้านแล้วส่วนใหญ่ นับถือศาสนาคริสต์ ร้อยละ 80 (โรงเรียนบ้านห้วยทรายทองปี 2552) และนอกจากนั้นจะเป็นศาสนา พุทธ (การนับถือเช่นไหว้ผีบรรพบุรุษ)

ผู้ศึกษาค้นคว้าพบว่า วัฒนธรรมของชาวเมืองเริ่มเลือนหายไปเนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่ เริ่มหันมานับถือศาสนาคริสต์ จากการสอบถามชาวบ้านส่วนใหญ่กล่าวว่า ผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์ ไม่ต้องเซ่นไหว้ผี ไม่ต้องประกอบพิธีกรรม ไม่ต้องเชื่อเรื่องการเข้ากรรม เป็นการปรับค่านิยม ความเชื่อดั้งเดิมของชนเผ่า ชาวเมืองรุ่นใหม่จึงไม่ยึดติดกับประเพณีความเชื่อดั้งเดิมเหมือนสมัยก่อน

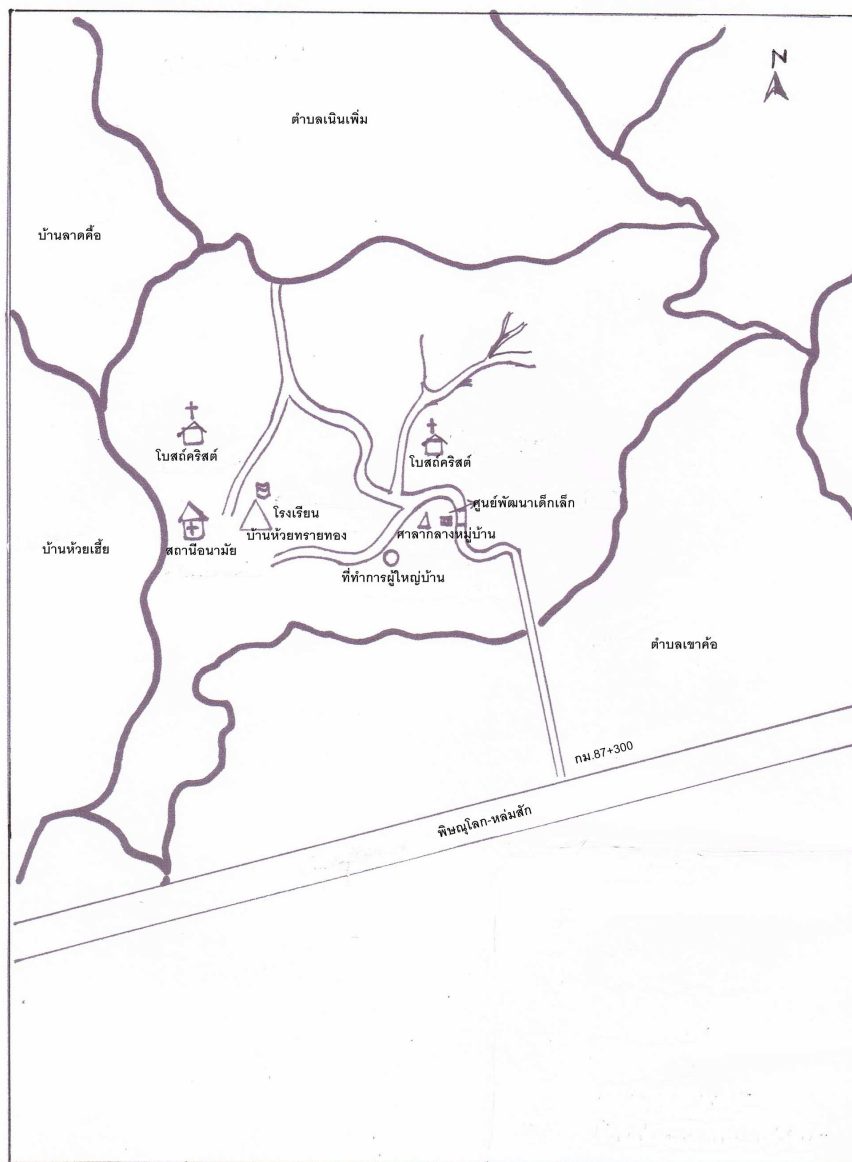
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่สำคัญ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

1. ประเพณีปีใหม่
2. ประเพณีกินข้าวใหม่
3. พิธีการเข้ากรรม
4. การเลี้ยงทาย
5. ประเพณีแต่งงาน
6. พิธีกรรมต่าง ๆ
7. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ใช้สมุนไพรในการรักษาโรค เป้าคาถา
8. ใช้ชีวิตอยู่อย่างเรียบง่าย แบบพอเพียง

(แผนพัฒนาชุมชนหมู่บ้านห้วยทรายทองปี 2552)

ผู้ศึกษาค้นคว้าสังเกตพบว่า ผู้นำของหมู่บ้านทั้งในส่วนการเมือง และผู้นำกลุ่มแม่บ้าน เป็นชายทั้งสิ้น เช่น กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน กลุ่มกองทุนเงินล้าน ต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่ประธานเป็นชายทั้งหมด มีแต่กลุ่มแม่บ้านเท่านั้นที่ฝ่ายหญิงดูแล เนื่องจากผู้นำคือหมอวารี่ แซ่สง ซึ่งเป็นหมอประจำหมู่บ้าน ท่านเคยเรียนการแพทย์จากจีนในช่วงเวลา เกิดผู้ก่อการร้าย คอมมิวนิสต์ในประเทศไทยประมาณปี พ.ศ. 2510 ถึง พ.ศ. 2536 จึงเป็นที่ยอมรับของชาวบ้าน สิ่งเหล่านี้ก็แสดงให้เห็นถึง ค่านิยมความเชื่อที่ให้ความสำคัญกับเพศชาย

แผนที่หมู่บ้านห้วยทรายทอง
ตำบลห้วยแก้ว อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

ภาพที่ 2 แผนที่หมู่บ้านห้วยทรายทอง